

Olieboren tussen ijsschotsen en walvissen

Grote oliemaatschappijen als Shell verdringen zich rond een Russische gasreserve die eenzesde bedraagt van die in Slochteren. De boringen zijn echter niet onomstreden en hebben ook nog eens last van de barre omstandigheden.

Door Geert Groot Koerkamp

JOEZJINO-SACHALINSK - Het is stil op en rond het olieplatform Molikpaq. Op een kalme Zee van Ochotsk drijven ijsschotsen, zo ver het oog reikt. Ze omstuwen het booreiland, dat 16 kilometer uit de kust ligt van Sachalin, een afgelegen eiland op 10.000 kilometer van Moskou maar 606 op een steenworp afstand van belangrijke Aziatische markten als Japan, Zuid-Korea, Taiwan en China.

„Het ijs komt uit wat wij de ijskeuken noemen, een baai in het noorden van het eiland. Het is daar losgeraakt en hierheen ge-

dreven,” zegt Jurgen Janzen, belast met het toezicht op de operatie. „Door het ijs kunnen we de tanker niet bij het platform brengen. We kunnen de productie pas starten als de ijscondities dat toelaten. Dat kan binnen een week gebeuren.”

De inkomstenderving is aanzienlijk. Vorig jaar kwam de productie al op 23 mei op gang. Nu is er nog geen vat olie omhooggehaald. „Normaal produceren we 70.000 vaten per dag, dus met de huidige olieprijs van 25 dollar per vat gaat het om een fors bedrag,” aldus Janzen.

Het 20 jaar oude booreiland Molikpaq is het werkpaard van Sakhalin-2, een gezamenlijk project van Shell (55 procent) en de Japanse bedrijven Mitsui en Mitsubishi. „Het strategisch concept is belangrijker dan de winst op korte termijn”, zegt Engel van Spronsen, technisch directeur van het project. „De gasreserves zijn ongeveer eenzesde van die in Groningen, zo'n 500 miljard kubieke meter. Bij de olie gaat het om reserves van een miljard vaten, wat neerkomt op de totale olie-export van Rusland voor een tot twee jaar.”

Over het belang van de onder-

neming op Sachalin mag volgens Van Spronsen echter geen misverstand bestaan: „Met een investering van 8 tot 10 miljard dollar is dit een van de grootste geïntegreerde olie- en gasprojecten ooit ondernomen.” Olie- en gaswinning is niet nieuw op Sachalin. De eerste velden ontstonden aan het eind van de 19e eeuw, grootschalige productie kwam in de jaren 20 op gang.

‘Offshore-activiteiten in Zee van Ochotsk bedreiging voor walvissen’

De sporen van ruim een eeuw lang exploitatie zijn nog op diverse plaatsen te zien: grote oppervlakten zijn door gebrekkige apparatuur en volstreekte willekeur grondig vervuild. „Als je op die oude velden begint te graven, zit je na een halve meter in de smurrie. Dat is allemaal olie,” zegt Jurgen Janzen. Bij Sakhalin-2 behoort dat soort praktijken volgens

hem tot het verleden. „Vorig jaar hadden we geen enkele olielekage hier. Er is slechts een heel klein beetje olie vrijgekomen, minder dan een liter.”

Milieu-organisaties zetten echter vraagtekens bij die onberispelijke staat van dienst van Shell en andere maatschappijen als ExxonMobil die in het gebied actief zijn. Volgens hen brengen de offshore-activiteiten het kwetsbare milieu van de Zee van Ochotsk wel degelijk schade toe. Het Molikpaq-platform ligt in een cruciaal voedselgebied voor de grijze walvis, waarvan de westelijke populatie is teruggelopen tot niet meer dan 100 exemplaren. Volgens wetenschappers verjaagt de olie- en gaswinning de walvissen van hun fourageergebieden en is een significant deel van de populatie sinds het begin van de winning ondervoed geraakt.

De betrokken maatschappijen wijzen die bevindingen van de hand. Volgens hen bestaat er geen oorzakelijk verband tussen de olie- en gasboringen en mage-re walvissen. „We doen juist alles om zo min mogelijk schade te berokkenen. Als het moet, vliegen onze helikopters om en we houden altijd in de gaten of er walvis-

sen in de buurt zijn,” zegt technisch directeur Van Spronsen.

Onvoldoende, vindt Dmitri Lisitsyn van de milieugroep Sakhalin Environmental Watch. Hij maakt zich niet alleen bezorgd om de grijze walvissen. Ook diverse vissoorten zijn sterk in aantal achteruit gegaan sinds het begin van de oliewinning op Molikpaq in 1999. „Die zomer spoelde meer dan 50.000 ton haring aan op de stranden ter hoogte van Molikpaq,” zegt Lisitsyn. „Zoiets was nog nooit voorgekomen. De vis bevatte hoge concentraties olie en afval dat vrijkomt bij boringen.”

En dan is er nog de toekomstige pijn van het booreiland naar het vasteland, die dwars door de weidegronden van de walvissen is gepland. De milieugroep wil dat de pijplijn wordt omgelegd om de walvissen zoveel mogelijk te ontzien. Op zichzelf is Lisitsyn niet tegen projecten als Sakhalin-2, dat veel mensen werk verschaft en de economie van het eiland ten goede kan komen. Molikpaq kan wat hem betreft blijven liggen waar het ligt, zolang bij boringen en seismologisch onderzoek meer rekening wordt gehouden met de walvissen.